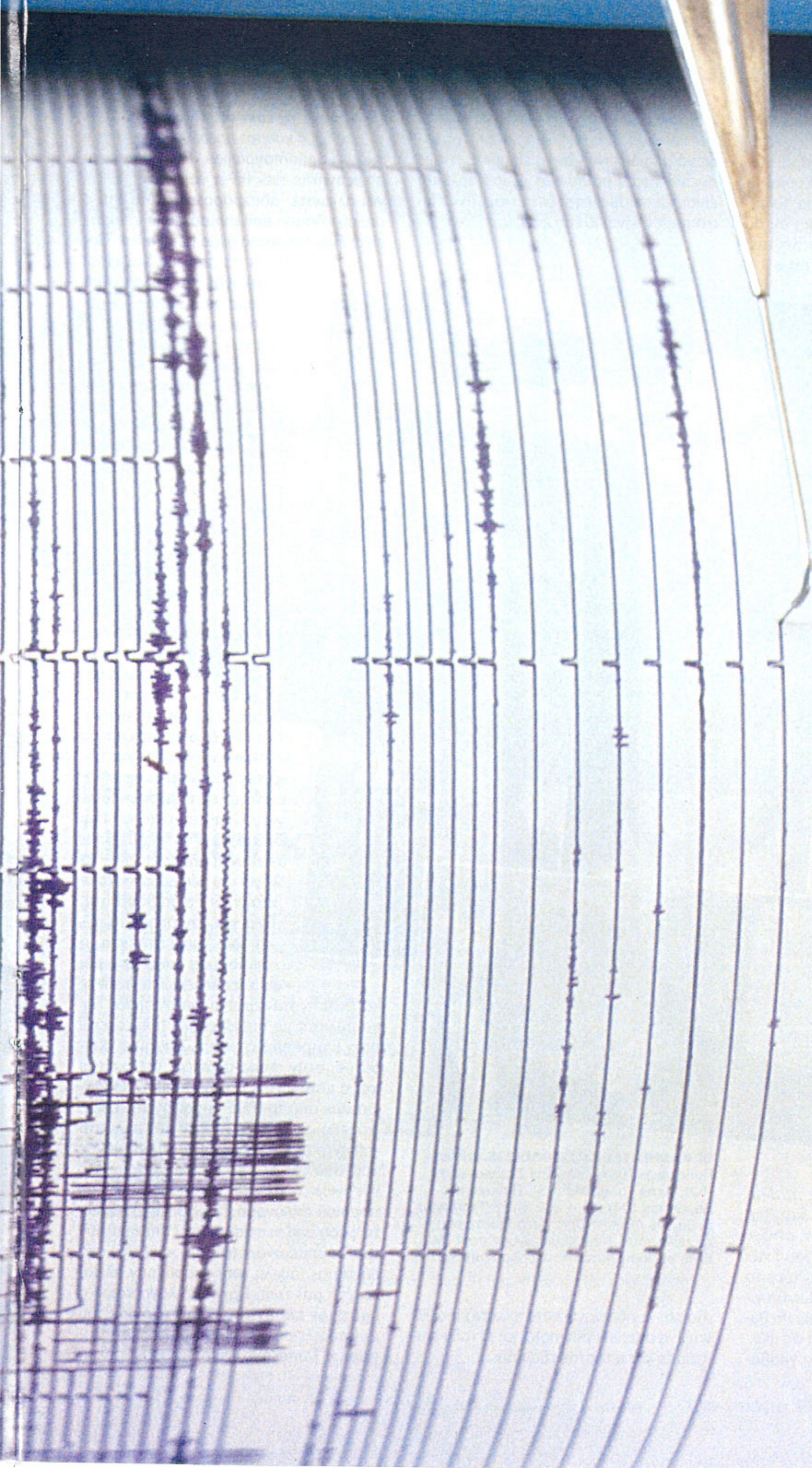

πουλώντας τρόμο

Ακης Τσελέντης, Βασίλης Παπαζάχος, Κώστας Παπαζάχος, Γεράσιμος Παπαδόπουλος, Γεράσιμος Χουλιαράς, Ευθύμιος Λέκκας... Μας αναστατώνουν, μας καθησυχάζουν, τους αμφισβητούμε, τους χρειαζόμαστε απεγνωσμένα! Μια σχέση αγάπης και μίσους. Είναι επιστήμονες αλλά και οι λατρεμένοι τηλεοπτικοί σταρ του φόβου μας. Της **Μαρίας Πανάγου**. Φωτογραφίες: **Visual Hellas, Icon, Eurokinissi**

ΣΕΙΣΜΟΛΟΓΟΙ

Τα νέα αστέρια της TV

Για να τους μιλήσεις πρέπει να έχει φύγει η γη κάτω από τα πόδια σου και όταν τους παίρνεις συνέντευξη σίγουρα κάποιος φούρνος έχει γκρεμιστεί. Κυριολεκτικό ή μεταφορικό το παράδειγμα, το σίγουρο είναι ότι, όταν οι άνθρωποι αυτοί αποκρυπτογραφούσαν τα ρήγματα της Γης και μελετούσαν τι σκαρφίζεται ο

πλανήτης μας για να μας τρομάζει πού και πού, το μόνο που δεν φαντάζονταν ήταν ότι κάποτε θα τους αναγνώριζε και ο περιπετράς της γειτονιάς τους. Τους βοηθάει βεβαίως και το πατριον έδαφος που Ξυπνάει και τεντώνεται συχνά-πυκνά για να Ξαναβουλευτεί σε μια καλύτερη στάση – αν είχαν γεννηθεί στη Βρετανία θα είχαν άλλη τύχη (τουλάχιστον προς το παρόν...)! Ούτως ή άλλως, όμως, κυριότερος υπεύθυνος της δημοτικότητάς τους είναι, ασφαλώς, τα ΜΜΕ. Οχι, δεν θα τα βάλουμε για άλλη μια φορά μαζί τους, απλώς καταγράφουμε την πραγματικότητα.

Ο Δημήτρης Σταυρακάκης, νυν διευθυντής του Γεωδυναμικού Ινστιτούτου του Αστεροσκοπείου Αθηνών, είναι πλέον ένας εκ των «κοληπτών» φίλων όλων των δημοσιογράφων. Λίγο να κουνηθεί το φωτιστικό του σαλονιού μας – δεν πάει να είναι και 4 το πρωί!.. – το τηλέφωνο του σπιτιού του θα αρχίσει να κουδουνίζει ασταμάτητα. «*Τι μέγεθος είχε; Ποιο ήταν το επίκεντρο; Ήταν ο κύριος σεισμός, κύριε Σταυρακάκη μου, ή να μαζέψω τα μπογαλάκια μου και να πάρω τα βουνά;*». Λες και δεν τους εξήγησε και την προηγούμενη φορά. «*Δεν ξέρω, ρε παιδιά. Πρώτον κοιμόμουν, δεύτερον δεν βρίσκομαι στο Ινστιτούτο και τρίτον, αν δεν περάσει ένα δεκαπεντάλεπτο, κανένας δεν ξέρει να σας πει!*». Και που τους το 'πε; Την επόμενη φορά πάλι το ίδιο θα γίνει. Και ο Δημήτρης Σταυρακάκης θα θυμώσει που τον ενοχλούν στο σπίτι για ψύλλου (σεισμο)πήδημα αλλά και τη γραβά-

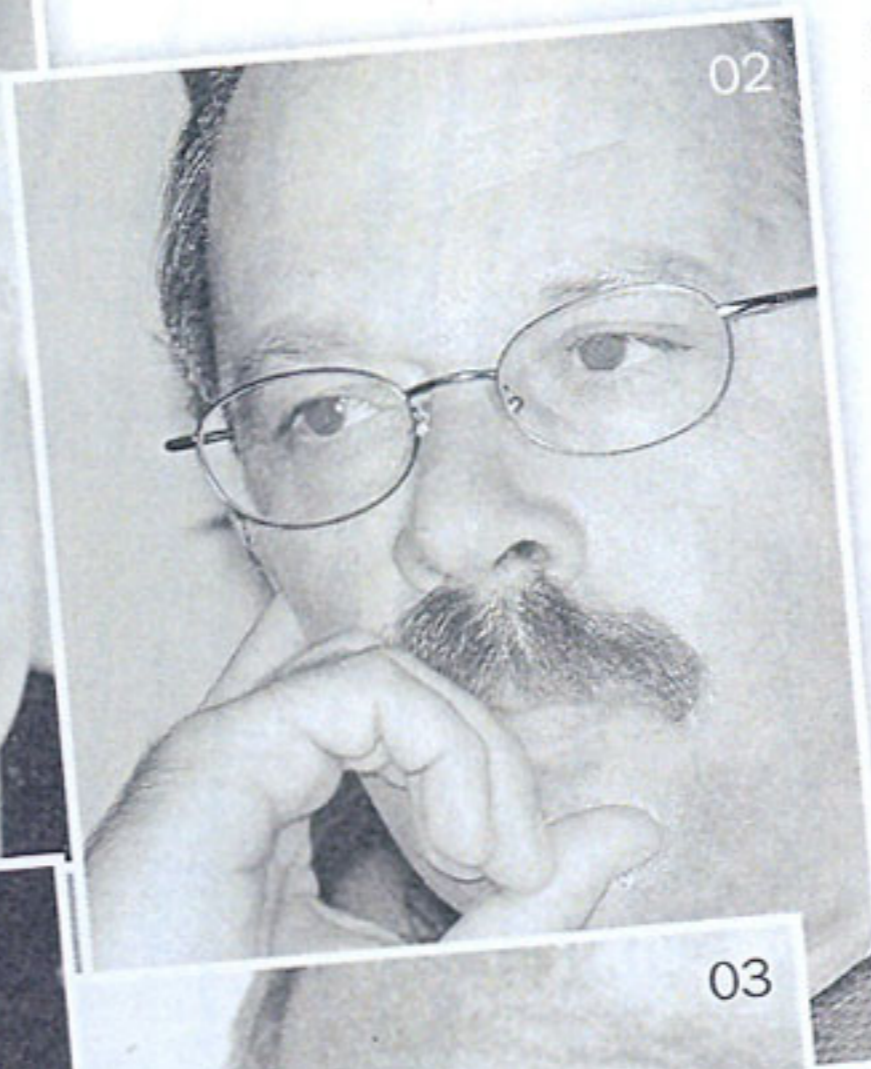
τα του θα βάλει και θα τρέξει στο Αστεροσκοπείο για να ικανοποιήσει τα αδηφάγα μικρόφωνα και να εξηγηθεί στους ανεπίδεκτους μαθήσεως ρεπόρτερ. Ετσι είναι. Οι σεισμολόγοι δεν είναι μόνο επιστήμονες, είναι πλέον και σταρ. Και ένας

«Ο κόσμος πρέπει να μάθει, ο κόσμος ανησυχεί, ο κόσμος πρέπει να ξέρει» φωνάζει ο δημοσιογράφος. Τι να κάνει και ο ερευνητής; Δεν θέλει να φανεί (δεν είναι άλλωστε) αδιάφορος στα μάτια του απλού κόσμου που ανησυχεί. Ο σεισμός είναι ένα ευαίσθητο θέμα με το οποίο δεν

μπορείς να παίζεις. Και να οι σεισμολόγοι στα τηλεοπτικά παράθυρα να συμφωνούν μεταξύ τους ή να διαφωνούν και να τοι να μας εξηγούν λεπτομερώς γιατί το σπιτι πήγε πάνω κάτω και όχι πέρα δώθε και γιατί ο σεισμός είχε βουπό και δεν ήρθε σιωπηρά και να απαντούν σε ότι άλλη απορία μας κατέβει στο κεφάλι...

Ακης Τσελέντης, Βασίλης Παπαζάχος, Γεράσιμος Παπαδόπουλος, Γεράσιμος Χουλιαράς, Κώστας Παπαζάχος, Ευθύμιος Λέκκας... είναι όλοι διάσημοι! Σαν τους καλλιτέχνες, έχουν αυτούς που τους θαυμάζουν, αυτούς που τους παρακολουθούν. Και επειδή ο σεισμός είναι από τα φαινόμενα που όσο εκπαιδευμένου και αν έχεις, πάντα κάνει την αδρεναλίνη να λιπαίνει τις φλεβίτσες σου – ίσως γιατί είναι το μοναδικό που δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί εν τη γενέσει του – τα λόγια του σεισμολόγου αποκτούν ιδιαίτερη βαρύτητα. Όλοι κρέμονται από τα χείλη του Ακη Τσελέντη, ο οποίος (και δεν είναι ο μόνος) έχει αφιερωθεί ψυχή τε

και σώματι στην έρευνα των σεισμών. Τώρα μάλιστα με την επιστολή που έστειλε στην Επιτροπή Εκτίμησης Σεισμικού Κινδύνου, στην οποία ανέφερε ότι εκείνος και ο καθηγητής Γεωφυσικής Κ. Θανάσουλας από το ΙΓΜΕ «μυρίζονται» επερχόμενο σεισμό, βρίσκεται και πάλι στο επίκεντρο. Ο Ακης μπαίνει στα σπίτια μας πριν από τον σεισμό (και σίγουρα μετά), τον γνωρίζουμε καλά, τον αποκαλούμε με το μικρό του όνομα. Και δεν είναι η πρώτη φορά που οι σεισμολόγοι απασχολούν την καθημερινότητά μας, κλέβουν τον ύπνο μας (άθελά τους), ταραζουν τη βολεμένη μας ζωή. Πριν από λόγο καιρό ο ομότιμος καθηγητής Σεισμολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Παπαζάχος είχε εκφράσει την αι-»

ΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΣΕΙΣΜΟΛΟΓΙΑΣ Βασίλης Παπαζάχος (01), Μανώλης Σταυρακάκης (02), Ακης Τσελέντης (03), Παναγιώτης Βαρβάτος (04) και ο καθηγητής Γεωλογίας Ευθύμιος Λέκκας (05). Κρεμόμαστε από τα χείλη τους. Μας καθηλώνουν στην TV. Είναι οι σουπερστάρ του φόβου μας

σταρ δεν αποπαιρνει ποτέ το κοινό του! Είναι ένα παιχνίδι που παίζεται μεταξύ επιστήμης και τέταρτης εξουσίας...

» σιοδοξία του ως προς τις σεισμικές προβλέψεις, διεκδικώντας μάλιστα την πρωτιά στον τομέα αυτόν. Λίγο νωρίτερα ο κ. Τσιάπας μάς είχε ξαφνιάσει όταν έβγαίνε στα κανάλια και στις εφημερίδες, και διετεινέτο ότι είχε προβλέψει τον σεισμό της Πάρνηθας, προσκομίζοντας μάλιστα, για να πείσει, δημοσιεύσεις του σε ξένα επιστημονικά περιοδικά πριν από τον σεισμό. Τότε δεν κοιμόμασταν όχι μόνο από την αγωνία για τις προθέσεις του εγκέλαδου αλλά και από την απορία μας για το τι ακριβώς ήταν ο κύριος αυτός, από πού είχε ξεφυτρώσει, αν ήταν μαθητής του Βαρώτσου κτλ. Στο τέλος μάθαμε από τους σεισμολόγους ότι ήταν ένας άσχετος με το αντικείμενο άνθρωπος, ένας πρακτικός, όπως συνηθίζουμε να λέμε, που διεκδικούσε 15 και πλέον λεπτά δημοσιότητα. Αδίκος ο εντυπωσιασμός!

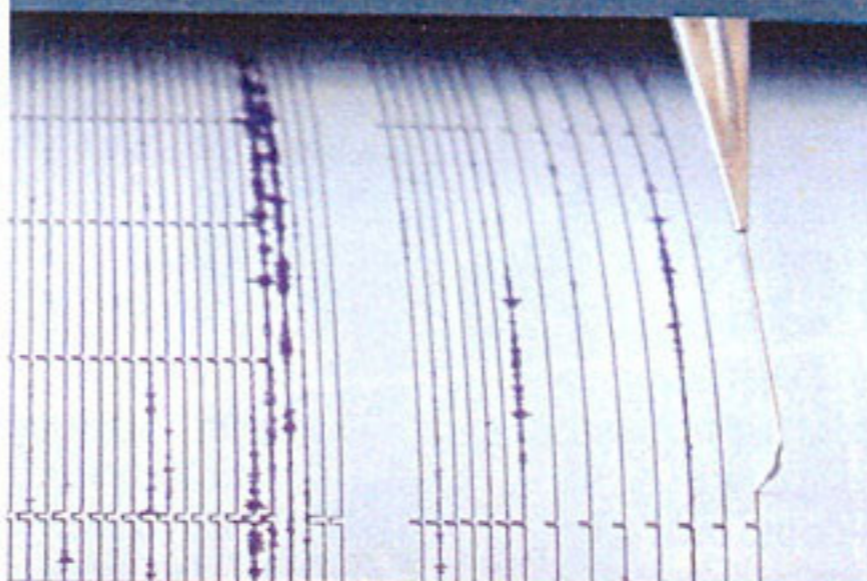
Πέρασαν χρόνια από την ίδρυση της ομάδας Βαρώτσου που υποσχόταν προγνώσεις. Για χρόνια όλοι εύχονταν ο προφήτης να είναι Έλληνας και να έχουμε τη δυνατότητα να αποκαλύψουμε τη μυστική ζωή του κόματος που πατάμε. Αλλά... άνθρακας ο θησαυρός! Αυτό που απασχολούσε περισσότερο την επιστημονική κοινότητα και λιγότερο τον κόσμο που για σεισμούς άκουγε και σεισμούς η αλήθεια είναι ότι δεν ένιωθε. Το ψυχολογικό σκηνικό του Έλληνα άλλαξε άρδην ύστερα από τον σεισμό της 24ης Φεβρουαρίου 1981, που ταρακούνησε την ως τότε «κοιμισμένη» πρωτεύουσα. Εκείνους τους καιρούς σε σταρ είχε εξελιχθεί ο καθηγητής Δρακόπουλος ο οποίος με τον θάνατό του παρέδωσε τη σκυτάλη στους σημερινούς τηλεοπτικούς αστέρες. Μετά τον πρόσφατο σεισμό στην Πάρνηθα, μάλιστα, σεισμολόγοι και πολίτες όχι απλώς γνωρίστηκαν καλά αλλά... παραγνωρίστηκαν, αφού οι Έλληνες έπιασαν και πάλι το αγαπημένο τους κόμπι και έγιναν ξερόλες. Ολοι γίναμε γνώστες του αντικειμένου, χαλίφηδες στη θέση του χαλίφη, εξαιρετικοί σεισμολόγοι - κάποιοι μάλιστα ίσως και σεισμολάγνοι! «Μόνο 3,8 ρίχτερ ήταν, όχι 4,2!.. Σιγά μην ξεπέρασε και τα 6, ρε παιδιά!.. Έτσι κι αλλιώς θα γίνει μεγαλύτερος... Ξέρω εγώ... Γιατί, ο Χουλιαράς καλύτερος είναι;».

Τις πταίει για όλα αυτά; Σίγουρα όχι οι σεισμολόγοι. Παρά τις φιλοδοξίες τους και τις υπαρξιακές αναζητήσεις τους, δεν φτάνει, μάλλον, εκείνοι αν οι μαθητές του σχολείου απαντούν ευκολότερα στην ερώτηση «*ποιο είναι το όνομα του ημιφαλακρού σεισμολόγου που διδάσκει στο*

Οι ιστοσελίδες του Εγκέλαδου

Ίσως να μην κατάφεραν ακόμη να προβλέπουν τους σεισμούς (άλλωστε ούτε οι Ιάπωνες που «καίγονται» κίχλας δεν το έχουν κατορθώσει ακόμη), βρήκαν όμως τον τρόπο για να μην τους ενοχλούμε στις 4 το πρωί. Σε απευθείας σύνδεση επί 24ώρου βάσεως μπορούμε να βλέπουμε μέσω Internet ακόμη και προσεισμικά σήματα σε πραγματικό χρόνο, κάτι σαν «ζωντανό καρδιογράφημα» του ελληνικού υπεδάφους αλλά και πολλά πολλά άλλα και ενδιαφέροντα.

- **www.gein.noa.gr:** Γεωδυναμικό Ινστιτούτο Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών (Δ. Σταυρακάκης).
- **seismo.geology.upatras.gr:** Εργαστήριο Σεισμολογίας Πανεπιστημίου Πάτρας (Ακης Τσελέντης).
- **users.otenet.gr/~thandin:** ΙΓΜΕ. Πρόβλεψη σεισμών βασισμένη σε ηλεκτρικά σήματα (ενδιαφέρουσα μελέτη για προ-

τοποριακή πρόβλεψη σεισμών από τον δρα Κ. Θανάσουλα).

- **users.otenet.gr/~bm-ohexwb:** Καταγραφή προσεισμικών σημάτων (Γιάννης Τσατσαράγκος, ηλεκτρονικός, συνεργάτης του κ. Θανάσουλα).
- **www.liss.org:** Σεισμογράφοι σε απευθείας μετάδοση.
- **www.earthquakenews.com:** Όλα τα νέα για τους σεισμούς (κάτι σαν σεισμο-CNN). Ιδανικό για σεισμολάγνους!..
- **earthquake.usgs.gov/faq:** Ερωταπαντήσεις για σεισμούς από το Αμερικανικό Γεωδυναμικό Ινστιτούτο. Όλα όσα θα θέλατε να ξέρετε για τους σεισμούς και φοβόσασταν να ρωτήσετε...

Πανεπιστήμιο της Πάτρας;» παρά στο «σε ποιο υπουργείο τοποθετήθηκε ο Φίλιππος Πετσάλνικος;»! Οι σεισμολόγοι είναι άνθρωποι (και μάλιστα πολύ καλοί, γιατί έτυχε να γνωρίσω μερικούς). Άνθρωποι απλοί, με εκπληκτικές γνώσεις και φυσικά με αδυναμίες. Ο Δημήτρης Σταυρακάκης, παραδείγματος χάριν, λάτρης των ωραίων γυάλινων κατασκευών, έχει γεμίσει το σπίτι του με κάθε είδους μπουκάλια που φέρνει από όλα τα ταξίδια του. Αδίκια τον «έψηνε» η γυναίκα του να τα μεταφέρει από το τεράστιο ράφι που είχε κατασκευάσει μέσα στην κουζίνα για να τα τοποθετήσει και να τα βλέπει κάπου αλλού. «*Θα γίνει κανένας σεισμός και όχι μόνο θα σπάσουν αλλά θα σπάσουν πάνω στα κεφάλια μας*» του έλεγε. Στις 11 Σεπτεμβρίου έσπασαν πράγματι αλλά ευτυχώς... μόνο τα μπουκάλια!

Ο Θεσσαλονικιός Βασίλης Παπαζάχος μύπησε στα μυστικά του επαγγέλματος και τον γιο του. Τώρα δεν βλέπουμε μόνο τον γλυκύτατο κύριο Βασίλη στις μικρές μας οθόνες αλλά και το αγαπημένο του τέκνο, τον ιδιαίτερα συμπαθή Κώστα, να μας ενημερώνει για τα νεότερα περί σεισμών. Είναι μια οικογένεια λαμπρών επιστημόνων αλλά και διασήμων!

Όπως και να 'χει, το μόνο σίγουρο είναι ότι ακόμη και η γιαγιά μου όταν μιλάει για σεισμό αναφέρεται πάντα με ακρίβεια στις πηγές της. Ποτέ δεν την άκουσα να λέει «*οι σεισμολόγοι είπαν να μην ανησυχούμε*» ή «*οι ειδικοί ανακοίνωσαν ότι...*». «*Ο Χουλιαράς θεωρεί ότι ο κίνδυνος πέρασε*» μας ενημερώνει. «*Ο Παπαδόπουλος βγήκε και είπε ότι οι κρίσιμες ώρες πέρασαν*» λέει η γιαγιά η οποία, σημειωτέον, καμιά φορά ακόμη και τις κόρες της μπερδεύει. Τους σεισμολόγους όμως ποτέ!

Τελικώς οι σεισμολόγοι είναι οι άνθρωποι μας. Εκείνοι που θα κατανοήσουν τον πόνο μας, αυτοί που στωικά θα μας εξηγήσουν ξανά και ξανά ώσπου να το εμπειδώσουμε τι θα πει εστιακό βάθος, οι άνθρωποι που θα βρεθούν μπροστά μας όποτε τους χρειαστούμε, εκείνοι που εκτίθενται αδιαμαρτύρητα! Κατέρριψαν τον μύθο ο οποίος θέλει τους νέους και ωραίους στην πρώτη γραμμή, και καθιέρωσαν την επιστήμη και την έρευνα ως νέα μόδα. Ακούραστοι, είναι αυτοί που εκτός από γεωλογία και σεισμολογία σπούδασαν στην πορεία και ψυχολογία, επικοινωνία, δημόσιες σχέσεις και μάρκετινγκ, μόνο και μόνο για εμάς! ■

ΒΗΜΑ *Magazino*

© TO ΒΗΜΑ
● ΚΥΡΙΑΚΗ 12 ΜΑΪΟΥ 2002
● Αριθ. 83
e-mail: vimagazino@dolnet.gr

ΡΕΠΟΡΤΑΖ-ΣΟΚ

ΠΑΙΔΙΚΗ ΠΟΡΝΕΙΑ

Από τα φανάρια στους οίκους ανοχής!